

KVALITETSDEKLARATION

Grundskolan: betyg årskurs 6

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Skolväsende och barnomsorg

Produktkod

UF0132

Referenstid

Vårterminen 2020

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	5
1.2.4 Redovisningsgrupper	5
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	6
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	7
2.2.4 Bortfall	7
2.2.5 Bearbetning	8
2.2.6 Modellantaganden	8
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	8
3 Aktualitet och punktlighet	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	8
4 Tillgänglighet och tydlighet	9
4.1 Tillgång till statistiken	9
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	9
4.3 Presentation	9
4.4 Dokumentation	9
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	9
5.1 Jämförbarhet över tid	9
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	10
5.3 Sam användbarhet i övrigt	10
5.4 Numerisk överensstämmelse	10
Allmänna uppgifter	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	11
C Bevarande och gallring	11
D Uppgiftsskyldighet	11
E EU-reglering och internationell rapportering	11
F Historik	11
G Kontaktuppgifter	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken över terminsbetygen bidrar till att ge en samlad bild av betygssättningen i grundskolan och möjliggör redovisningen av antal och andel elever som avslutat årskurs 6 i grundskolan och sameskolan med fullständiga eller ofullständiga terminsbetyg efter årskurs 6.

Statistiken visar elevernas betyg per ämne, redovisat bland annat på huvudmannatyp, kön och föräldrarnas och elevernas bakgrund.

Uppgifterna utgör en del i Skolverkets nationella uppföljningssystem för skolsektorn. Syftet med uppföljningssystemet är att det ska ge en samlad bild av skolans verksamhet och vara underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Huvudanvändarna är Skolverket (det nationella uppföljningssystemet samt den officiella statistiken), Utbildningsdepartementet, skolenheter, skolhuvudmän, företag, forskare och massmedia. Ofta används statistiken tillsammans med annan skolstatistik, till exempel slutbetygen från årskurs 9, för att följa elevernas utveckling över tid.

Statistiken över terminsbetygen i årskurs 6 har användare såväl inom som utanför utbildningssektorn. Genom att synliggöra resultaten redan i årskurs 6 finns det tid för lämpliga åtgärder och förbättringar för eleverna innan de får sitt slutbetyg och går ut grundskolan efter årskurs 9.

Det finns också ett behov av mer detaljerad statistik för elever med tillfälligt personnummer, vilket behövs för att matcha på bakgrundsvariabler från Registret över totalbefolkningen (RTB).

1.2 Statistikens innehåll

De statistiska målstorheterna är antal och andelar av betyg som sammanfattar betygen för elever i årskurs 6.

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen är elever som har gått ut årskurs 6 i kommunala och fristående skolor, sameskolor samt svenska utlandsskolor. Målpopulationen är samtliga elever som gått ut årskurs 6 under vårterminen 2020.

Överensstämmelsen mellan intresse- och målpopulation är god då i stort sätt alla elever som gått ut årskurs 6 bör finnas på en skolenhet under våren 2020.

Målobjektet utgörs av en elev i grundskolan och observationsobjektet utgörs av en elev som är inrapporterad av uppgiftslämnare till SCB. Det finns inga skillnader mellan mål- och observationsobjekt.

1.2.2 Variabler

Målvariablerna i undersökningen stämmer överens med intressevariablerna. Nedan anges de målvariabler/intressevariabler som redovisas i statistiken.

- Skolenhet – En skolenhet utgör en administrativ enhet där undervisning bedrivs och där det finns en ansvarig rektor. Observationsvariabeln samlas in från uppgiftslämnare av SCB.
- Kön - Flickor, pojkar. Observationsvariabeln härleds från individens personnummer.
- Ämnesbetyg – Anger vilket betyg eleven fick i respektive ämne. Giltiga värden för Matematik, Engelska, Bild, Musik, Slöjd, Idrott och hälsa, Hem- och konsumentkunskap är A, B, C, D, E, F, 3, 9, Y, och Z där A-E är godkända betyg, F = Icke godkänt betyg, 3 = Anpassad studiegång, 9 = Bedömningsunderlag saknas, Y = Ej erhållit kunskapsrelaterade betyg (skolenheter som tillämpar Waldorfpedagogik) och Z= Eleven har ej undervisats i ämnet i årskurs 6.

Betyg i modersmål, Teckenspråk och Övrigt har samma värdemängder som ovanstående ämnen, men med tillägget värdemängd 2, där 2 = Ej betygssatt i ej obligatoriskt ämne. (Betyg i övrigt ämne gäller endast för skolenheter som bedriver dansutbildning och har särskilt tillstånd.)

Svenska, Svenska som andraspråk, NO som blockbetyg, Biologi, Fysik, Kemi, SO som blockbetyg, Geografi, Historia, Religion, Samhällskunskap har samma värdemängd som Betyg i modersmål m.fl. men är ömsesidigt uteslutande ämnen. Eleven får alltså betyg i det ena ämnet men inte det andra för de olika grupperna, till exempel betyg i Svenska och värdemängd 2 i Svenska som andraspråk. Skolenheterna undervisar antingen NO- och SO-ämnen som block eller så sker undervisningen per ämne. Betyg för de ämnen ges efter hur undervisningen har skett.

- Modersmål – Vanligtvis det första språk eleven lärt sig eller det språk som talas i hemmet vid sidan av svenska
- Språk i "Moderna språk – Språkval"
- Språk i "Moderna språk – elevens val"

För övriga målvariabler som används för att gruppera statistiken hämtas motsvarande observationsvariabler från Registret över totalbefolkningen, Utbildningsregistret och Skolenhetsregistret, ibland i form av härledningar. Det är till exempel variabler om elevens föräldrars högsta utbildningsnivå, migration samt andra som tas upp under avsnitt 1.2.4 Redovisningsgrupper.

Även om mål- och observationsvariabler överensstämmer väl, föreligger en principiellt viktig skillnad gällande de observationsvariabler som härleds från registret över totalbefolkningen: målvariablerna avser de förhållanden som skulle gälla om personer var korrekt folkbokförda enligt gällande regelverk, medan observationsvariablerna avser de förhållanden som faktiskt finns registrerade.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken anges som antal, andelar, summor och medelvärden.

När det gäller beräkning av genomsnittlig betygspoäng motsvarar bokstavsbetygen följande:

- A - 20,0 poäng
- B - 17,5 poäng
- C - 15,0 poäng
- D - 12,5 poäng
- E - 10,0 poäng
- F - 0 poäng

Andelarna för respektive betyg multipliceras med respektive betygspoäng och upprepas för de godkända betygen A-E. Talen adderas och divideras med det totala antalet som fått betygen A-F (övriga värdemängder ingår inte).

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter följande grupper:

- Huvudmannatyp
- Ämne
- Kön
- Svensk/utländsk bakgrund
- Föräldrarnas högsta utbildningsnivå
- Nyinvandrade elever
- Inriktning

1.2.5 Referenstider

Referensperioden är vårterminen 2020.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken över terminsbetygen årskurs 6 är en totalundersökning på individnivå och den allmänna bedömningen är att den statistik som redovisas håller god kvalitet. En bidragande orsak till att tillförlitlighet är hög är att huvudmännen till verksamheterna som finns inrapporterade får en återrapport som innehåller uppgifter om antal elever på skolenhetsnivå och därför har huvudmännen möjlighet att direkt återkoppla om något inte skulle stämma.

Materialet granskas löpande under insamlingens gång och huvudmännen till skolenheterna som finns inrapporterade i materialet återkontakts bland annat vid stor differens gällande elevantal jämfört med hösten elevinsamling 2019.

För Registret över totalbefolkningen har kontrollundersökningar gjorts där uppgifterna jämförts med Skatteverkets folkbokföringsdatabas. Dessa visar på att innehållet i folkbokföringen och Registret över totalbefolkningen överensstämmer i mycket hög grad och att tillförlitligheten är god i Registret över totalbefolkningen.

Undersökningen är en totalundersökning och målstorheterna i undersökningen skattas genom summering av det totala antalet aktuella registerposter i aktuell version av registret. Skattningsförfarandet beror inte av några modellantaganden. Inga justeringar för bortfall görs då bortfallets inverkan på statistikens kvalitet bedöms vara försumbar. Det skattas inget osäkerhetsintervall på grund av att undersökningen är en totalundersökning och bortfallet är lågt och har ingen inverkan på statistiken.

2.2 Osäkerhetskällor

Statistiken är totalräknad och därmed är inte statistiken påverkad av osäkerheter pga. urval. De finns dock en liten risk att huvudmännen inte rapporterar in nya skolenheter till Skolenhetsregistret, som utgör ramen för undersökningen. Se vidare förklaring under avsnitt 2.2.2. *Ramtäckning*. Skolenhetsregistret anses trots det ha god täckningsgrad och uppdateras kontinuerligt.

I statistiken finns det 815 elever utan giltigt personnummer. Det innebär att det inte går att koppla på någon bakgrundsinformation från andra personregister för dessa elever. Därmed går det inte heller att redovisa dessa elever i ett fåtal av redovisningsgrupper som används, exempelvis födelseland.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.2.2 Ramtäckning

Rampopulationen är de skolenheter som har elever i årskurs 6. Populationen hämtas dels från registret grundskolans elever per 15 oktober där skolenheten måste ha minst en registrerad elev, populationen kompletteras senare med aktiva skolenheter i skolenhetsregistret, detta behövs för att fånga upp de elever som bytt skolenhet.

De villkor som ställs när ramen skapas är att skolenheterna antingen bedriver skolformen grundskola som följer svensk läroplan eller sameskola, att skolenheten är markerad som "aktiv" samt bedriver verksamhet för elever i årskurs 6. Även skolenheter som rapporterat in elever i årskurs 6 i undersökning om elever per den 15 oktober kommer med i ramen. Skolenhetsregistret håller hög kvalitet och uppdateras kontinuerligt men det är skolenheterna och huvudmännen själva som ser till att det är uppdaterat.

Viss **undertäckning** vad gäller invandrade elever och elever som avbrutit studierna under läsåret kan förekomma. Skolor som inte lämnar in uppgifter till undersökningen kontaktas av SCB. Om skolan rapporterar att de inte har elever som avslutat årskurs 6 tas den bort från ramen och särskiljs från svarsbortfall. Bedömningen är att undertäckningen är försumbar.

Viss **övertäckning** antas bestå av enstaka särskoleelever (integrerade i grundskolan) som kan finnas med i undersökningen då de fått grundskolebetyg i vissa ämnen. Annan övertäckning som kan förekomma finns i urvalsramen, men detta påverkar inte statistiken eftersom uppgiftslämnarna anger att de inte har någonting att rapportera. Inga studier

har gjorts på denna övertäckning, men den antas vara ett fåtal elever och ha försumbar inverkan på statistiken.

2.2.3 Mätning

Statistikens kvalitet är beroende av uppgiftslämnarnas kvalitet på de efterfrågade uppgifterna. Skolenheter registrerar uppgifterna via elektroniska frågeformulär eller via datafil från administrativa register. De mätproblem som uppstår i undersökningen består huvudsakligen av att uppgiftslämnarna feltolkar instruktioner. Manuell granskning sker också löpande allt eftersom uppgifterna kommer in till SCB. Om fel misstänks återkontakts uppgiftslämnaren som får möjlighet att kontrollera uppgifterna och eventuellt göra en ny registrering. De fel som upptäcks är ofta lätta att korrigera. Dataregistreringsfel förhindras nästan helt genom validitetskontroller. Det finns inga indikationer på att eventuella kvarvarande registreringsfel skulle påverka statistiken i någon riktning.

Uppgifterna till Registret över totalbefolkningen hämtas från de externa folkbokföringsregistren som är administrativa till sin karaktär. Primärt är det Skatteverket som samlar in, mäter och registrerar uppgifterna. Insamlingen genomförs i fastställda rutiner och med hjälp av olika typer av blanketter. Hur uppgiftsinsamlingen och dataregistreringen i praktiken går till framgår av den interna handbok i folkbokföring som används i arbetet på Skatteverket. De observationsvariabler som hämtas från Registret över totalbefolkningen anses ha mycket god kvalitet då registret uppdateras nära in på de två insamlingsperioderna.

2.2.4 Bortfall

För statistiken över grundskolans terminsbetyg i årskurs 6 förekommer objektsbortfall trots att skolhuvudmän är skyldiga att lämna uppgifter enligt Skolverkets föreskrifter. Vid den slutgiltiga leveransen finns det 3 147 skolenheter och 118 854 elever. 7 skolenheter betraktas som det faktiska bortfallet. Bortfallet av dessa skolenheter kommer inte ha någon inverkan på statistikens kvalitet, där bortfallet kan betraktas som slumpmässigt.

Det totala objektsbortfallet är litet på nationell nivå och bedöms inte kunna påverka undersökningens tillförlitlighet då objektsbortfallet består både av kommunala och fristående skolor.

Partiellt bortfall förekommer inte för de insamlade uppgifterna på grund av de tvingande kontroller som är inbyggda i insamlingssystemet. Det förekommer endast för bakgrundsvariabler ifall matchningen mot RTB eller Utbildningsregistret inte ger någon träff.

Vid matchning mot RTB (version 2019-12-31 eller 2020-06-30) var det 1 162 elever som inte fanns med i registret och saknar därmed alla bakgrundsuppgifter, varav 815 elever har ett tillfälligt personnummer. För de elever som fanns med i någon av RTB-versionerna saknas uppgift om föräldrars utbildning för 3361 mödrar och 7 473 fäder samt 1 754 för både modern och fadern. Av de elever som har ett fullständigt personnummer så finns det 347 elever som saknar hemkommun. Detta partiella bortfall är dock korrekt eftersom hemkommunen endast är känd om eleven är folkbokförd i Sverige.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när det insamlade materialet bearbetas, manuellt eller maskinellt.

Bearbetningsfelen beror på den den "mänskliga faktorn", t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att de ska inträffa och den konsekvens detta får för statistik är mycket svårt att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den "mänskliga faktorn", både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

I den här undersökningen bedöms registreringsfelet vara litet eftersom frågeblanketten endast tillät avgränsade värdemängder. Kodningsfelet bedöms som litet då programmeringskod från föregående undersökningsomgång har kunnat återanvändas.

För statistiken över grundskolans terminsbetyg årskurs 6 sker maskinell granskning av samtliga variabler i webbenkäten och textfiler i samband med registreringen. För att uppgifterna ska gå att skicka in måste uppgiftslämnaren rätta samtliga flaggade fel.

Misstänkta systematiska felaktigheter rättas efter kontakter med uppgiftslämnarna. När allt material kommit in görs ytterligare kontroller på individ-, skolenhets- och kommunnivå. Exempel på kontroller är dubblettkontroller och rimlighetskontroller.

Bakgrundsuppgifter för eleven och dess biologiska föräldrar hämtas från RTB. Uppgifter om de biologiska föräldrarnas högsta avslutade utbildningsnivå hämtas från *Utbildningsregistret*. I de fall Utbildningsregistret har ett partiellt bortfall påverkas även registret över terminsbetyg i årskurs 6 och statistiken för dessa variabler.

2.2.6 Modellantaganden

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Statistiken tar ca 5 månader (juni-oktober) att framställa.

3.2 Frekvens

Målstorheternas referenstid avseende terminsbetygen årskurs 6 redovisas årligen. Undersökningens uppgiftsinsamlingsfrekvens är även den årlig.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringskalendern för serien Sveriges officiella statistik: www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/om-skolverkets-statistik/publiceringsplan-2017-1.243410.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken publiceras på Skolverkets webbplats, under <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik>, där resultaten redovisas för riket.

Betygsstatistik publiceras i Skolverkets olika publikationsserier som t.ex. "Beskrivande data om förskola, skola och vuxenutbildning".

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Skolverket svarar på frågor om den publicerade statistiken och utför på beställning enklare specialbearbetningar av primärmaterial. Statistikfrågor kan skickas per e-post till funktionsbrevlådan utbildningsstatistik@skolverket.se.

SCB utför på beställning mer omfattande specialbearbetningar av primärmaterial. Kontakta då brevlådan skolstatistik@scb.se och lämna din förfrågan.

4.3 Presentation

Publiceringen på Skolverkets webbplats består dels av standardiserade tabeller, dels av PM och webbtexter samt mer utförliga publikationer som belyser och kommenterar aktuell statistik.

4.4 Dokumentation

Statistiken över terminsbetygen för elever i årskurs 6 är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem i samråd med Skolverket. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i Dokumentation av mikrodata (MetaPlus). Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0132.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Från och med 2013 finns jämförbar statistik. 2020 års statistik är jämförbart med föregående års statistik och delvis jämförbar med ursprungsårets redovisning och då enbart genom måttet genomsnittlig betygspoäng. För övrigt finns inga tidsseriebrott och inte heller några skillnader i variabler. Ju högre nivå på grupperingen desto säkrare jämförbarhet eftersom individerna i sig endast finns med under en årgång. Ibland kan elever som saknar bakgrundsuppgifter exkluderas från data vid jämförelser över tid. Om så sker är det tydligt beskrivet i tillhörande dokumentation.

På individnivå är det inte möjligt att göra jämförelser över tid för elever med tillfälliga personnummer.

Ovannämnda justeringar ger inte upphov till tidsseriebrott i den officiella statistiken.

Under rådande coronapandemin våren 2020 har utgångspunkten varit att alla elever ska vara i grundskolan och få sin utbildning i skolans lokaler.

Skolverket beslutade dock att ställa in genomförandet av nationella prov under våren.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Det har under årens lopp gjorts en del mindre justeringar vad gäller variabelinnehåll och definitioner. För några redovisningsgrupper går det dock inte att göra meningsfulla jämförelser över tid utan att ta hänsyn till de förändringar som skett mellan åren. De flesta redovisningsgrupperna (se avsnitt 1.2.4 *Redovisningsgrupper*) anses generellt vara god i och med att redovisningsgrupperna i flertalet fall bygger på variabler som härleds från kvalitetsgranskade register hos SCB.

Det är viktigt att komma ihåg att olika elevgrupper inom utländsk bakgrund, nyinvandrade elever och föräldrars utbildningsnivå är olika över tid. Eleverna inom respektive grupp har bl.a. gått i svensk skola olika lång tid, har olika tidigare skolgång och kommer från olika länder vilket kan variera från år till år. Till det varierar föräldrarnas utbildningsnivå mellan och inom elevgrupperna och även mellan åren. Även jämförbarheten för kommuner och skolenheter med ett litet elevunderlag kan vara vanskligt då variationerna i olika mått kan vara stora.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Genom att samköra materialet med andra register ges möjlighet att följa eleverna i grundskolan över tid. T ex för att se resultat från grundskolans terminsbetyg i årskurs 6, slutbetyg, andel som går vidare till gymnasieskolan, andel som börjar studera på högskola, andel som etablerar sig på arbetsmarknaden efter grundskolan mm.

Eftersom statistiken innehåller samma skolenheter som i undersökningen om pedagogisk personal går det även bra att studera t ex lärartäthet.

Terminsbetygen årskurs 6 kan sam användas med annan statistik inom Skolverkets uppföljningssystem på kommunnivå och skolenhetsnivå. De register som ligger till grund för statistiken kan samköras med andra register, då registren avseende terminsbetygen finns på individnivå.

5.4 Numerisk överensstämmelse

De insamlade uppgifterna används utan anpassningar i statistiken, följaktligen råder numerisk överensstämmelse.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning (2016/679).

C Bevarande och gallring

Bevarandebehovet av datamaterialet kan för närvarande inte bedömas och är under utredning. Primärmaterialet (datafiler) behålls i 2 år medan blanketterna makuleras efter ca 3 år.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen (2001:99) om den officiella statistiken, förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:142), senaste ändring (2016:65).

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken berörs inte av någon EU-reglering.

F Historik

Uppgifter om terminsbetygen i årskurs 6 har samlats in från på likartat sätt sedan införandet 2013. Andra omgången, dvs 2014, gjordes en del förändringar i värdemängden som medförde att den första omgången inte är direkt jämförbar med de övriga. Förändringarna som gjordes 2014 har följt med i de senare omgångarna.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Skolverket
Kontaktinformation	Cajsa Anufrijeff Röhr
E-post	Fornamn.efternamn@skolverket.se
Telefon	08-527 338 26